

8.3.2013

Ylijohtaja Anita Lehikoinen
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite

Asia **Työryhmän asettaminen**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tavoitteena on laatia ehdotus yliopistojen rahoitusmallin laatunäkökulman vahvistamiseksi tutkimuksen ja koulutuksen perusteella määräytyvissä rahoitusosuuksissa siten, että nykyiseen rahoitusmalliin tarvittavat muutokset voidaan ottaa käyttöön kohdennettaessa yliopisto-kohtaisesti yliopistolain (558/2009) 49 § kolme momentin mukaista perusrahoitusta vuodelle 2015.

Toimikausi

15.3.2013 - 15.11.2013

Tausta

Suomessa on tällä hetkellä 14 opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvaa yliopistoa. Yliopistoista 12 on itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia ja 2 säätiölain mukaisia yksityisoikeudellisia säätiöitä. Yliopistojen toiminta, myös säätiöyliopistojen osalta, rahoitetaan pääasiallisesti valtion varoin ja kaikki yliopistot hoitavat valtion niille antamaa julkista tehtävää.

Yliopistolain 2 §:n mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Yliopistojen tulee järjestää toimintansa siten, että tutkimuksessa, taiteellisessa toiminnassa, koulutuksessa ja opetuksessa varmistetaan korkea kansainvälinen taso eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen.

Vuonna 2013 valtion yliopistojen toimintaan osoittama yliopistolain 49 §:n mukainen rahoitus on 1 862 miljoonaa euroa, mikä on noin kaksi kolmasosaa yliopistojen kokonaisrahoituksesta. Yliopistojen perusrahoituksella on turvattu kaikille yliopistoille

kohtuulliset edellytykset niiden lakisääteisten perustehtävien hoitamiseen. Rahoituksen kohdentaminen eri toiminnoille ja aloille on osa yliopistojen sisäistä päätöksentekoa.

Yliopistolailla (558/2009) ja sen nojalla annetuilla asetuksilla (181/2012 ja 182/2012) on säädetty yliopistojen lakisääteiseen toimintaan kohdistettavasta rahoituksesta ja sen laskentakriteereistä. Säädökset tulivat voimaan vuoden 2013 alusta.

Voimassa oleva rahoitusmalli painottuu tuotos- ja prosessimittareihin. Rahoitusmallin käyttöönoton yhteydessä nähtiin yliopistojen opiskelijapalautteen (YOPALA) ja julkaisufoorumin työ ensimmäisinä askelina koulutuksen ja tutkimuksen laatua kuvaavien mittarien käyttöönotossa vuodesta 2015 alkaen.

Opiskelijapalaute

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen välisissä kauden 2013 – 2016 sopimuksissa on kirjattu kaikille yhteisiin tavoitteisiin, että ”yliopistot ottavat käyttöön valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän siten, että sitä voidaan hyödyntää yliopistojen rahoitusmallissa vuodesta 2015 alkaen”.

Unifi ry:n edeltäjän, Suomen yliopistojen rehtorien neuvoston ja Suomen ylioppilaskuntien liiton SYL:n esiselvityshanke valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän luomiseksi valmistui tammikuussa 2010. Tämän perusteella Unifi ry käynnisti hankkeen valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn luomiseksi. Hanketta varten asetettiin yliopistojen ja Suomen ylioppilaskuntien liiton edustajista muodostunut asiantuntijaryhmä. Ryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn kysymyksiksi. Pilottiin osallistui seitsemän yliopistoa.

Unifi ry:n tammikuussa 2012 asettama työryhmä valmistelee yliopistojen opiskelijapalautteen keräämistä sekä ehdotusta ministeriölle mekanismiksi, joilla palautteen tuloksia voitaisiin hyödyntää yliopistojen rahoitusmallissa vuodesta 2015 alkaen. Työryhmässä on jäsenenä tai asiantuntijoina yliopistojen, opetus- ja kulttuuriministeriön, Korkeakoulujen arviointineuvoston ja Suomen ylioppilaskuntien liiton edustajia.

Yliopistot ovat tehneet hankintapäätöksen opiskelijapalautekyselyn toteuttajasta helmikuussa 2013. Kaikki yliopistot kattava palautekysely toteutetaan ensimmäisen kerran vuonna 2013. Kysely on tarkoitus tehdä kandidaatin tutkinnon suorittaneille tai kolme vuotta opiskelleille (aloilla joissa kandidatkintoa ei ole).

Julkaisufoorumi

Tieteellisten seurain valtuuskunta on toteuttanut Unifi ry:n aloitteesta julkaisujen laadunarvioimista varten Julkaisufoorumi -hankkeen. Hankkeen tavoitteena on ollut luoda järjestelmä, jossa tieteellistä julkaisutoimintaa voidaan arvioida määrän lisäksi myös laadullisesti. Julkaisufoorumijärjestelmän perustana on julkaisukanavien eli tieteellisten lehtien, sarjojen ja kirjakustantajien kaikki tieteenalat kattava tasoluokitus. Julkaisukanavien arviointi tapahtuu 23 tieteenalakohtaisessa asiantuntijapaneelissa. Ensimmäinen Julkaisufoorumi-luokitus on valmistunut vuonna 2011.

Tieteellisten seurain valtuuskunta ylläpitää kokonaisluetteloja julkaisufoorumi-luokituksen saaneista lehdistä ja sarjoista. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tilasto tiedonkeruussa lisännyt yliopistojen julkaisuihin julkaisun julkaisufoorumiluokan.

Tavoitteet

Työryhmän tavoitteena on laatia ehdotus yliopistojen rahoitusmallin laatunäkökulman vahvistamiseksi tutkimuksen ja koulutuksen perusteella määräytyvissä rahoitusosuuksissa siten, että nykyiseen rahoitusmalliin tarvittavat muutokset voidaan ottaa käyttöön kohdennettaessa yliopistokohtaisesti yliopistolain (558/2009) 49 § kolme momentin mukaista perusrahoitusta vuodelle 2015.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on:

1. Laatia ehdotus voimassa olevan yliopistojen rahoitusmallin laatunäkökulman vahvistamiseksi tutkimuksen ja koulutuksen perusteella määräytyvissä rahoitusosuuksissa vuodesta 2015 alkaen.

Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereissä laatunäkökulman vahvistaminen tarkoittaa, että osa nykyisellään lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa opiskelevien lukumäärän perusteella määräytyvästä rahoituksesta kohdennetaan yliopistoissa käyttöön otettavan yhtenäisen opiskelijapalautejärjestelmän tietojen perusteella.

Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereissä laatunäkökulman vahvistaminen tarkoittaa, että rahoitus määräytyy kansainvälisten referee-julkaisujen lukumäärän sijaan julkaisufoorumin tasojen 2 ja 3 julkaisujen lukumäärän perusteella sekä muiden tieteellisten julkaisujen lukumäärän sijaan julkaisufoorumin tason 1 julkaisujen lukumäärän perusteella.

2. Laatia ehdotukset uusien rahoitusperusteiden laskentakriteereiksi, tarvittavista muutoksista laskentakriteereiden keskinäisiin painotuksiin koulutuksen ja tutkimuksen perusteella määräytyvien rahoitusosuuksien sisällä sekä tarvittavista säädösmuutoksista ja muista toimenpiteistä.

Rahoituskriteerien tulee olla selkeitä ja läpinäkyviä siten, että yksittäisen yliopiston lähivuosien rahoituksen taso on kohtuullisesti ennakoitavissa. Rahoituskriteereinä käytettävien pohjatietojen on oltava luotettavia. Opiskelijapalautteen hyödyntämisen kannalta tärkeää on kyselyiden yliopistolaitoksen tasoinen kattavuus, vertailtavuus ja systematiikka kyselyiden toistettavuudessa

Koulutuksen rahoitusosuuden kehittämisessä valmistelua tukee Unifi ry:n asettama yliopistojen opiskelijapalautteen keräämistä sekä mekanismeja valmistelevalle työryhmälle. Tutkimuksen rahoitusosuuden kehittämisessä valmistelua tukee opetus- ja kulttuuriministeriön ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan asiantuntijoiden tekemä julkaisufoorumiaineiston simulointi.

Organisointi

Työryhmän puheenjohtajaksi ministeriö kutsuu Teidät.

Työryhmän jäseniksi ministeriö kutsuu seuraavat henkilöt:

pääjohtaja Heikki Mannila, Suomen Akatemia
vararehtori Ulla-Maija Forsberg, Helsingin yliopisto
vararehtori Kalle-Antti Suominen, Turun yliopisto
koulutusrehtori Olli Silvén, Oulun yliopisto
projektipäällikkö Pirjo Rauhala, Tampereen yliopisto
toiminnanjohtaja Liisa Savunen, Suomen yliopistot Unifi ry
johtaja Hannu Sirén, opetus- ja kulttuuriministeriö
johtaja Riitta Maijala, opetus- ja kulttuuriministeriö
korkeakouluneuvos Ari Saarinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
opetusneuvos Jorma Karhu, opetus- ja kulttuuriministeriö

Työryhmän sihteerinä toimii:

opetusneuvos Tomi Halonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän toiminnasta aiheutuvat kustannukset maksetaan momentilta 29.40.20.

Opetusministeri

Jukka Gustafsson

Opetusneuvos

Maarit Palonen

Jakelu Työryhmän jäsenet ja sihteeri

Tiedoksi Valtiosihteeri Tapio Kosunen
Erityisavustaja Aleksi Kalenius
Kansliapäällikkö Harri Skog
OKM/KTPO
OKM/AIPO
OKM/TA
OKM/Viestintä
Yliopistot
Suomen Ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Elinkeinoelämän Keskusliitto ry
Professoriliitto ry
Tieteentekijöiden Liitto ry

Yliopistojen ja Tutkimusalan Henkilöstöliitto Yhl Ry
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Eduskunnan sivistysvaliokunta
Valtiovarainministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Suomen Akatemia
Tekes-Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry

Liitteet

Yliopistolaki (558/2009),
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090558>

Valtioneuvoston asetus yliopistoista (770/2009) 5 § - 9 §
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090770>

VNA yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (181/2012)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120181>

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen
laskentakriteereistä (182/2012)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120182>

Yliopistojen ohjaus ja rahoitus vuodesta 2013 alkaen, muistio
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/yliopistokoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/liitteet/OKM_rahoytusmalli-muistio.pdf

Julkaisufoorumi-luokituksen käyttöohje
http://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/materiaalit/JUFO_kayttoohje_211212.pdf

Tieteellisten julkaisukanavien tasoluokitus. Julkaisufloorumi-hankkeen (2010-2012)
loppuraportti
http://www.tsv.fi/files/yleinen/julkaisufoorumi-hankkeen_loppuraportti.pdf

Valtakunnallinen opiskelijapalautekysely (YOPALA). Asiantuntijaryhmän yhteenveto-
raportti
http://www.rectorscouncil.helsinki.fi/raportit_ja_julkaisut/YOPALA_yhteenvetoraportti_2011.pdf